

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до проведення навчальної практики
для студентів напряму підготовки
6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"
всіх форм навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних систем і технологій.
Протокол № 9 від 22.12.2015 р.

Укладачі: О. І. Пушкар
Т. Ю. Андрющенко

М 54 **Методичні** рекомендації до проведення навчальної практики для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" всіх форм навчання / уклад. О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 48 с.

Подано тематичний план навчальної практики та її зміст за розділами й темами, вміщено плани занять, рекомендації щодо закріплення знань та систему оцінювання студентів. Визначено обсяги знань, які має опанувати студент у результаті проходження навчальної практики. Викладено загальні положення щодо проходження студентами навчальної практики "Університетська освіта", технологію опанування теоретичного матеріалу та практичних компонент, надано опис практичних завдань і перелік літератури, необхідної для їх виконання.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" всіх форм навчання.

Вступ

Навчальну практику проходять студенти напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" всіх форм навчання на початку першого семестру, вона є методологічною й методичною основою для введення їх у курс навчання у вищому навчальному закладі та має на меті полегшення та підвищення ефективності подальшого опанування ними предметної області за напрямом підготовки, організації навчального процесу, а також набуття практичних навичок у самостійному опрацюванні навчального матеріалу.

Програму навчальної практики розроблено, відповідно до вимог Державного стандарту вищої освіти на основі освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки бакалавра. Ураховано рекомендації положень Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації навчального процесу.

Мета практики полягає у формуванні та розширенні здатності до навчання у вищій школі, креативного мислення та вміння самостійного пошуку навчальної та наукової інформації.

Місце навчальної практики в структурі ООП бакалавра. Навчальну практику проходять на першому робочому тижні першого семестру, вона передбачає оволодіння базовими навичками в роботі з навчальними матеріалами університету та комп'ютерною технікою.

Протягом практики має бути сформовано низку **компетентностей студентів**, основною з яких є організаційно-когнітивна, що передбачає вміння студента організувати власне навчання в університеті на основі залучення сучасних форм організації навчального процесу та самостійної роботи над завданнями.

У результаті засвоєння матеріалу практики студент має

знати:

основні положення Болонського процесу, Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи залікових кредитів;

основні положення Кодексу університету;

напрями та структуру самоврядування в університеті;

структуру організації навчального процесу;

головні засади дистанційного навчання;

загальну архітектоніку навчального плану й навчального процесу
напряму підготовки;

методичні підходи, прийоми та методи організації навчання в університеті й самоорганізації діяльності студента;

уміти:

самостійно знаходити потрібну навчальну, методичну та наукову літературу із заданої тематики (дисципліни);

самостійно організовувати власний навчальний процес (розподіляти час самостійної роботи);

ефективно організовувати навчальну діяльність;

виконувати аналіз складних систем;

ефективно використовувати наявні інформаційні ресурси;

володіти:

навичками інтерактивного спілкування.

Завдання навчальної практики полягає в:

наданні студентам необхідного уявлення про предметну область спеціальності, системи знань і характеру діяльності майбутнього фахівця в галузі видавничої справи та мультимедійних електронних видань;

викладенні студентам знань про структуру навчального процесу, необхідних теоретичних основ, методичних підходів, прийомів, методів і практичних навичок в організації навчання в університеті й самоорганізації діяльності студента;

формуванні у студентів комплексу знань і вмінь, які допоможуть їм у подальшому здійснювати діяльність пошукового та творчого характеру у процесі навчання;

вивченні можливостей і набуття первинних практичних навичок (користувальницький рівень) у використанні комп'ютерної техніки й технології для отримання навчальних матеріалів університету;

освоєнні студентами необхідного інструментарію методів, які може бути застосовано у процесі вивчення складних систем: економічних, інформаційних, поліграфічних тощо;

формуванні у студентів навичок в ефективній роботі із джерелами інформації.

Отже, **основною метою навчальної практики "Університетська освіта"** є надання можливості формування первинних компетентностей студентів напряму підготовки "Видавничо-поліграфічна справа".

У результаті проходження навчальної практики, студенти набувають таких практичних **компетентностей**, як:

- планування та організація власного навчання в університеті;
- здійснення грамотного пошуку інформації на задану тематику;
- виконання на основі зібраної інформації аналітичних оглядів;
- формулювання теми, проблеми та мети дослідної роботи;
- оформлення результатів досліджень у вигляді електронних документів заданої структури та форматування.

Навчальна практика "Університетська освіта" є методологічною та методичною основою для швидкої та ефективної інтеграції студентів у навчальний процес університету. Набуті в межах цієї практики навички в розумінні основ навчального процесу у вищому навчальному закладі є запорукою ефективної роботи з навчальними матеріалами, джерелами інформації та фундаментом інтенсифікації процесу самоосвіти фахівця.

Кваліфікаційні вимоги до студентів

У результаті проходження навчальної практики студент повинен **знати**:

- основні положення Болонського процесу, Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи залікових кредитів;
- основні положення Кодексу університету;
- напрями та структуру самоврядування в університеті;
- структуру організації навчального процесу;
- головні засади дистанційного навчання;
- основні поняття, пов'язані з діяльністю фахівця в галузі видавничої справи;
- види поліграфічної продукції (друкованої та електронної);
- призначення базових технічних засобів і технологій для створення поліграфічної продукції
- правила здійснення грамотного пошуку інформації на задану тематику;
- технологію виконання на основі зібраної інформації аналітичних оглядів;
- методику формулювання теми, проблеми та мети дослідної роботи;
- правила оформлення результатів досліджень у вигляді електронних документів заданої структури та форматування;
- технологію створення найпростіших мультимедійних презентацій визначених результатів;

основи практичного використання базових комп'ютерних пристроїв введення-виведення інформації;

інструментарій побудови простих мультимедійних продуктів із використанням графічних зображень, аудіо- та відеоряду;

особливості створення статичних веб-сайтів із використанням автоматизованої технології HTML-розмітки;

правила виконання захисту та впровадження проектних результатів дослідної роботи;

уміти:

самостійно організовувати власний навчальний процес (розподіляти час самостійної роботи);

ефективно організовувати навчальну діяльність;

виконувати аналіз складних систем;

здійснювати пошук інформації на задану тематику;

виконувати на основі зібраної інформації аналітичні огляди;

ефективно використовувати наявні інформаційні ресурси.

підготувати есе студента на задану тематику;

створювати прості мультимедійні презентації визначених результатів;

використовувати комп'ютерні пристрої введення-виведення інформації;

створювати статичні веб-сайти з використанням технології HTML-розмітки;

здійснювати захист проектних результатів дослідної роботи;

володіти прийомами ділового професійного спілкування й науковою термінологією.

Змістовий модуль 1

Організація навчального процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця

Тема 1. Головні засади організації навчального процесу в університеті

Мета роботи – ознайомлення із принциповими положеннями організації навчального процесу в університеті.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

ознайомлення із принциповими положеннями організації навчального процесу в університеті;

уміння:

розрізняти види навчальних занять в університеті;

ураховувати особливості здійснення освітнього процесу в університеті для ефективної організації навчальної діяльності студента;

комунікації:

здійснення ефективного планування власної освітньої діяльності та вільного часу студента;

автономність і відповідальність:

обґрунтування вибору власної програми навчання, ураховуючи чинні норми та правила.

Хід роботи:

1. Ознайомлення з місією та основними завданнями Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, згідно із власною місією, має стратегічне завдання – створити систему організації навчального процесу в університеті, відповідно до світових і загальноєвропейських вимог та стандартів у сфері вищої освіти.

Основними принципами організації навчального процесу є:
інтеграція навчальної й науково-дослідної роботи;
максимальне врахування вимог національного та світового ринків праці;
удосконалення системи організації самостійної роботи студентів
та наповнення цієї роботи якісно новим змістом;

запровадження системи діагностики знань, що відповідає європейським вимогам і забезпечує повноцінну реалізацію її основних функцій, передусім, мотиваційної та контрольної;

забезпечення прозорості навчального процесу в найширшому розумінні її змісту, підвищення інформованості студентів із питань освітньої діяльності;

запровадження заходів інституційного характеру: перехід на європейські кредити, розроблення інформаційних пакетів, уведення шкали оцінювання знань за ЄКТС тощо.

Основним нормативним документом університету, що визначає організацію навчального процесу за певним напрямом підготовки, спеціальністю та освітнім ступенем, є навчальний план.

Навчальний план містить графік та план навчального процесу, який визначає перелік, обсяг і послідовність вивчення нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, рекомендовані види й терміни проведення практик, аудиторне навчальне навантаження, обсяг часу на самостійну роботу, форми здійснення семестрового контролю, державної атестації.

Індивідуальний навчальний план студента є робочим навчальним документом, який формують на основі обраних студентом вибіркового дисциплін навчального плану.

2. Аналіз особливостей здійснення навчальної діяльності в університеті.

Навчальний процес в університеті здійснюють у таких формах: навчальні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є: лекції, практичні, семінарські, лабораторні та індивідуальні заняття, усі види практик і консультацій та інші форми і види навчальної й науково-дослідної діяльності студентів.

Лекція – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за потреби, засобами наочності та демонстрацією дослідів.

Мета лекції – організація цілеспрямованої пізнавальної діяльності студентів з оволодіння програмним матеріалом навчальної дисципліни. Курс лекцій дозволяє зробити зв'язний, послідовний виклад матеріалу, відповідно до новітніх тенденцій науки, тобто повідомити слухачам основний зміст предмета в цілісному систематизованому вигляді.

Вступну лекцію читають на початку дисципліни, із метою дати студентам загальне уявлення про зміст дисципліни, місце в навчальному процесі та роль цієї дисципліни в подальшій практичній діяльності.

Установча лекція дає розуміння цілей вивчення дисципліни, її актуальності в подальшій діяльності, а також опис організації навчального процесу та вимоги до студентів. Установча лекція може дати можливість визначення вхідного та вихідного рівня знань та умінь. Крім того, в ній коротко повідомляють основний зміст тем навчальної програми, роблять огляд основного матеріалу дисципліни та джерел літератури для підготовки до лекцій, надають загальну інформацію для самостійного опрацювання змісту дисципліни або його частини. Лекцію такого типу викладають із використанням демонстраційного матеріалу.

Програмна лекція є основним типом лекційних занять. У цій лекції викладають основний зміст дисципліни, відповідно до навчальної програми.

Підсумковою лекцією завершують вивчення дисципліни та роблять висновки за всім викладеним матеріалом. У підсумковій лекції роблять акценти на основні ідеї, і таким чином указують на міжпредметні зв'язки під час вивчення інших дисциплін. Підбивають підсумки вивчення предмета, обговорюють залік із дисципліни.

За методами проведення лекції розподіляють на традиційні та діалогові. Основною ознакою *діалогових лекцій* є зворотний зв'язок лектора та студентів. Діалогові лекції може бути реалізовано у формі міжпредметних лекцій, лекції-бесіди, лекції-дослідження, лекції-дискусії або консультації.

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на основі виконаних самостійно завдань.

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички у їхньому практичному застосуванні шляхом виконання практичних завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі: тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі практичних завдань різної складності для вирішення їх студентами за допомогою обчислювальної техніки. Воно містить здійснення попереднього контролю за знаннями, уміннями й навичками студентів, поставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участі студентів, вирішення завдань із їхнім обговоренням, виконання контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання.

Лабораторне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача проводять експерименти чи досліди в навчальних лабораторіях із використанням відповідного устаткування, комп'ютерної техніки.

Виконання лабораторної роботи оцінює науково-педагогічний працівник. Підсумкові оцінки за виконання лабораторних робіт ураховують під час визначення семестрової підсумкової оцінки з відповідної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання студент виконує під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Самостійна робота – це вид навчальної діяльності, що виконують студенти без безпосереднього контакту з викладачем або скеровуються викладачем безпосередньо через спеціальні навчальні матеріали. Самостійна робота студентів передбачає, насамперед, індивідуальну роботу студентів, відповідно до завдань викладача, підручника або програми навчання.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною літературою.

Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів і понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до лабораторних занять.
5. Написання есе.
6. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Консультація – це форма навчального заняття, що передбачає надання студентам потрібної допомоги в засвоєнні теоретичних знань і виробленні практичних навичок і вмінь шляхом відповідей науково-педагогічного працівника на конкретні запитання або пояснення окремих теоретичних положень чи аспектів їхнього практичного застосування.

Консультацію спрямовано на допомогу студентам в оволодінні методологією теми чи розділу, а також методами самостійної навчальної роботи. Кількість годин на консультації визначено робочими навчальними планами на рік й індивідуальними планами науково-педагогічного працівника.

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання-відповідь); групові (розгляд типових прикладів-ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації: індивідуальні; групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

Активні методи навчання – це способи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які спонукають їх до активної розумової та практичної роботи у процесі оволодіння матеріалом. Сутність активізації пізнавальної діяльності полягає у використанні такої системи методів, яка спрямована не на виклад викладачем готових знань і їхнє відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знань у процесі активної діяльності.

Під час вивчення дисциплін використовують групу методів, які якнайповніше відповідають специфіці матеріалу, що вивчають, і цільовим настановам. Серед відомих методів активізації пізнавальних процесів у ході лекційних і лабораторних занять різною мірою можуть знайти застосування лекції проблемного характеру (або їхні елементи), лекції з наперед запланованими помилками, дискусії, самостійна робота з літературою, робота в малих групах, робота з індивідуальними завданнями.

Лекції проблемного характеру або їхні елементи (окремі проблемні питання) відрізняються тим, що приховані в них проблеми потребують

неоднотипного вирішення, оскільки готової схеми викладач не пропонує. Для вирішення проблеми потрібний роздум, тоді як для звичайного завдання існує правило, яке потрібно знати. Лекції проблемного характеру, крім засвоєння знань, забезпечують розвиток теоретичного мислення, формування пізнавального інтересу до змісту навчального предмета та професійної мотивації майбутнього фахівця. Лекцію має бути побудовано так, щоб зумовити появу запитання у свідомості студента, а відповідь виникає у вигляді власного відкриття.

Дискусія – це взаємодія викладача та студентів, вільний обмін думками, ідеями й поглядами з досліджуваного питання. На дискусійне обговорення можуть виносити не окремі питання, а конкретні ситуації, описані усно із залученням ілюстрацій. Студенти аналізують та обговорюють ці ситуації спільно, усією аудиторією. Викладач активізує участь в обговоренні окремих питань, звернених до окремих студентів, спрямовує дискусію в потрібному напрямі, підбиває підсумки обговорення. Такі дискусії доречні під час обговорення результатів лабораторних робіт.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лабораторні заняття за формою та змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі над темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування та партнерської роботи. Такі групи передбачено під час виконання робіт, пов'язаних з аналізуванням стилів відомих ілюстраторів тощо.

Передбачено також **презентації** – виступи перед аудиторією, що використовують для подання певних досягнень, результатів роботи групи, наприклад, звіту про виконання індивідуальних завдань.

У разі використання активних методів навчання необхідно враховувати рівень розвитку й підготовленості студентів, визначаючи індивідуальний підхід до студентів.

Але під час вибору методів активізації необхідно звертати увагу на специфіку змісту матеріалу, що вивчають, завдань підготовки фахівця, часу, особливості складу студентів, наявність засобів навчання. Тому вибір конкретної форми має робити сам викладач.

Під час викладання навчальних дисциплін для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру, командна робота (у малих групах), мозкові атаки, рольові ігри, презентації.

Індивідуальне завдання надають студентам, із метою підвищити рівень їхньої підготовки та розкрити потенційні творчі здібності.

Підготовка індивідуального завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх під час розроблення програмних та інтелектуальних систем; розвиток навичок у самостійній роботі й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою індивідуального завдання. Індивідуальне завдання виконують самостійно за консультування викладачем протягом вивчення дисципліни, відповідно до графіка навчального процесу. Воно передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології й наукових розробок; наявності елементів творчості.

Контроль за успішністю студента здійснюють у формі поточного, семестрового та підсумкового контролю (державної атестації). За рішенням адміністрації університету можна здійснювати також незалежне оцінювання знань студентів у вигляді ректорських контрольних робіт і контрольних зрізів.

Поточний контроль здійснюють під час проведення семінарських, практичних і лабораторних занять, усіх видів практик, і він має на меті перевірку засвоєння студентами навчальної дисципліни.

Проміжний тестовий контроль здійснюють один чи два рази на семестр. Під час проведення поточного тестування визначають рівень знань студентів із теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчають у межах навчальної дисципліни та згруповано за модулями, кожен із яких складено з тестових завдань різного рівня складності.

Формат тестових завдань розподілено на:

завдання закритої форми із запропонованими відповідями, із яких вибирають одну правильну;

завдання відкритої форми з вільно конструйованими відповідями.

Тестові завдання розрізняють за принципом побудови відповіді.

Альтернативні тестові завдання передбачають наявність двох варіантів відповіді типу "так/ні"; "правильно/неправильно" тощо, їх використовують для перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі.

Тестові завдання *на відновлення відповідності частин* становлять модифікацію тестових завдань із множинним вибором і подають у вигляді двох чи більше колонок слів, фраз, графічних зображень, цифрових або літерних позначень тощо.

Тестові завдання *на порівняння та протиставлення (на аналіз взаємозв'язку)* рекомендують для перевірки вмінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо.

Тестові завдання із *множинними відповідями* "правильно/неправильно" передбачають, що відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними. За ними тестують глибину знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Тестові завдання *на визначення причинної залежності* використовують за потреби в перевірці розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Спочатку необхідно визначити, правильне чи неправильне кожне із двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва неправильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними.

Тестові завдання *на відтворення правильної послідовності*, які потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації, використовують у разі тестування вмінь та знань правильної послідовності дій, а також знань загальноприйнятих формулювань визначень, правил, законів, фрагментів нормативних документів тощо.

Тестові завдання *відкритого типу*, що передбачають вільні відповіді тестованих, є завданнями без запропонованих варіантів відповідей і використовують для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо.

Тестові завдання для проміжного тестового контролю обирають за відповідними модулями із загального переліку.

Тестове завдання містить запитання одиничного та множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовують такі критерії: оцінка "відмінно" – 90 – 100 % правильних відповідей; оцінка "добре" – 75 – 89 % правильних відповідей; оцінка "задовільно" – 55 – 74 % правильних відповідей; оцінка "незадовільно" – менше ніж 55 % правильних відповідей.

Підсумковий бал семестру – це арифметична сума балів, набраних студентом протягом семестру за всі види роботи з навчальної дисципліни (поточний, модульний контроль, самостійна робота). Його виставляє викладач на підсумковому занятті.

3. Вивчення правил організації початкової роботи студента.

Відвідування студентами всіх видів навчальних занять в університеті є обов'язковим. Допускають вільне відвідування студентами занять у разі оформлення ними індивідуального графіка. Студент, якому надано індивідуальний графік, повинен виконати модульні роботи, передбачені робочими навчальними програмами, та скласти письмові іспити, передбачені робочими навчальними планами, згідно з розкладом деканату.

Відрахування студента за академічну неуспішність здійснюють у разі невиконання студентом навчального плану, не зарахованих до 1 лютого результатів семестрового контролю із трьох навчальних дисциплін, не зарахованих до 1 вересня результатів семестрового контролю хоча б з однієї навчальної дисципліни.

Відрахування за порушення навчальної дисципліни здійснюють, якщо студент пропустив протягом семестру більш ніж 32 академічних години без поважних причин.

Студент може взяти перерву в навчанні (академічну відпустку, повторний курс), згідно з порядком надання академічної відпустки та повторного курсу, зазначеним у Положенні про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти від 06.06.1996 р. № 191.

4. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 – 3, провести групове обговорення основних засад організації навчального процесу в університеті.

Тема 2. Особливості здійснення навчального процесу у вищому навчальному закладі

Мета роботи – ознайомлення з особливостями здійснення навчального процесу в університеті.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти види систем оцінювання навчальної діяльності;

уміння:

ураховувати особливості розрахунку навчального навантаження студента для планування власної освітньої діяльності;

комунікації:

обґрунтування вибору власної програми навчання, ураховуючи планове навчальне навантаження студента;

автономність і відповідальність:

здійснення розрахунку власного результату навчання, відповідно до різних систем оцінювання.

Хід роботи:

1. Ознайомлення з особливостями Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання.

Організація навчального процесу в університеті ґрунтується на основних ідеях, сформульованих Болонською декларацією та іншими документами Болонського процесу. Відповідно до цього, в університеті передбачено функціонування Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), організації навчального процесу та акумуляційної системи.

Мета запровадження Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи в університеті – підвищення якості освіти й забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників університету.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система, створена для забезпечення Єдиної міждержавної процедури оцінювання навчання. Вона ґрунтується на трьох ключових елементах: інформації про навчальні програми та здобутки студентів, взаємній угоді між закладами-партнерами та студентом і використанні кредитів ЄКТС. Ці три ключові елементи приводять у дію шляхом використання трьох основних документів: інформаційного пакета, форми заяви (навчального контракту) та переліку оцінок із навчальних дисциплін.

2. Аналіз сутності та правил застосування кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи – це одиниця вимірювання навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння певного модуля. Кредити враховують усі види навчальної роботи, у тому числі самостійну, і забезпечують уніфікований підхід до визначення трудомісткості освітньої діяльності студента.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.10.2004 р. "Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу", ціна кредиту ЄКТС становить

30 академічних годин. Нормативна кількість залікових одиниць на один навчальний рік – 60 кредитів ЄКТС.

Інформаційний пакет Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи – документ, який містить загальну інформацію про університет і відповідний факультет (інститут), кваліфікацію, яку набуває випускник, відомості про навчальний графік і види навчальних занять, повний перелік пропонованих нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, їхню анотацію, методики й технології викладання, вимоги до контролю тощо.

Семестрова оцінка з дисципліни – це оцінка, яку виставляє провідний викладач (лектор) на підставі підсумкового бала семестру, результатів ректорських робіт і письмового іспиту (якщо це передбачено робочим навчальним планом), а також балів, нарахованих студентові за активну участь у науково-дослідній роботі. У разі проведення письмового іспиту частка його в семестровій оцінці становить 60 %.

У разі переведення семестрової оцінки з навчальної дисципліни в оцінку за національною шкалою викладач використовує відповідну шкалу. Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС наведено в таблиці.

Таблиця

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

3. Вивчення правил розподілу навчального навантаження студента.

Трудомісткість навчальної роботи студентів обчислюють у кредитах ЄКТС. Обліковими одиницями навчального часу студента також є академічна година, навчальні день, тиждень, семестр, курс.

Академічна година – мінімальна облікова одиниця, яка є основою для планування та обліку таких видів занять, як: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття тощо. Тривалість академічної години становить 45 хв. Дві академічних години утворюють пару академічних годин (так звану пару). Тривалість пари без перерви – 80 хв.

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше ніж 10 академічних годин.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше ніж 54 академічних години (півтора кредиту ЄКТС).

Навчальний семестр – складова частина навчального часу, що закінчують семестровим контролем. Тривалість семестру визначають навчальним планом.

Навчальний курс – завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі містить час навчальних семестрів, семестрового контролю та канікул. Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше ніж вісім тижнів.

Початок і закінчення навчання студента на конкретному курсі оформляють відповідними розпорядженнями деканів.

4. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 – 3, провести групове обговорення особливостей здійснення навчального процесу в університеті.

Змістовий модуль 2

Методичне забезпечення навчального процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця

Тема 3. Структура та особливості роботи бібліотеки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Мета роботи – ознайомлення зі структурою та особливостями роботи бібліотеки університету.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення структурних підрозділів бібліотеки університету;

уміння:

ураховувати особливості роботи автоматизованої системи бібліотеки під час здійснення пошуку необхідної науково-методичної літератури;

здійснювати ефективний пошук науково-методичних видань;

комунікації:

обґрунтування вибору необхідної навчальної літератури для планування власної програми навчання за обраним фахом;

автономність і відповідальність:

пошук необхідної навчальної літератури для планування власної програми навчання за обраним фахом.

Хід роботи:

1. Ознайомлення зі структурою бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Бібліотеку ХНЕУ ім. С. Кузнеця розміщено на п'яти поверхах науково-бібліотечного корпусу (із третього до сьомого поверху). Загальна площа бібліотеки 6 тис. кв. м. До послуг читачів відкрито 12 читальних залів, 13 книгосховищ, 12 абонементів наукової та навчальної літератури, серед яких: абонементи та читальні зали факультетів, читальна зала періодичних видань; абонементи та читальні зали таких факультетів:

консалтингу і міжнародного бізнесу, фінансового, міжнародних економічних відносин, економічної інформатики, менеджменту і маркетингу, економіки і права. Також бібліотека має читальну залу періодичних видань; абонементи та читальні зали спеціального спрямування: професорсько-викладацького складу, аспірантів, міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації (МІПК), іноземних студентів, літератури іноземними мовами, художньої літератури; залу каталогів, у якій централізовано зосереджено весь довідково-пошуковий апарат (ДПА) бібліотеки, що містить електронний каталог і традиційні варіанти каталогів на карткових носіях – систематичний та алфавітний.

Бібліотека має у своєму розпорядженні сучасний фонд економічної літератури, а також літератури за різними напрямками, відповідно до потреб навчального процесу.

2005 року в бібліотеці ХНЕУ ім. Семена Кузнеця почали запровадження технології штрихового кодування літератури й організації електронної видачі, що значно скоротило черги на абонементів і читальних залах, дало можливість оперативно отримувати інформацію про наявність книг на полиці. На сьогодні абонементи та читальні зали працюють в автоматизованому режимі.

У бібліотеці створено: базу даних нових надходжень, базу даних статей періодичних видань, базу даних дисертацій та авторефератів університету, базу даних документів на електронних носіях; базу праць учених Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. На сьогодні електронний каталог бібліотеки містить 3 315 рубрик за такими основними тематичними розділами, як: економіка, право, політологія, мовознавство, освіта та ін.

У бібліотеці працює система інформаційно-правового забезпечення "Ліга-Закон". Оновлення системи здійснюють щодня через *Internet*. Від моменту прийняття правового документа до його надходження до системи проходить від однієї до трьох діб. На сьогодні систему "Ліга-Закон" встановлено в читальних залах бібліотеки на всіх робочих місцях. Читачі мають доступ до нормативно-правової, економічної, консультаційної, довідкової інформації, яку за потреби можуть скопіювати на електронний носій.

На базі бібліотеки відкрито філію інформаційного центру Світового банку в Україні. Інформаційний центр Світового банку створений для надання громадськості інформації про Групу Світового банку, проекти та програми, що фінансують цим банком, а також широкий спектр досліджень

із різноманітних проблем розвитку. Відвідувачі мають змогу користуватися електронними ресурсами Групи Світового банку та мають доступ до публікацій банку та інших матеріалів із питань розвитку.

Загалом центр Європейського Союзу виконує такі завдання: отримання та опрацювання документів, які видає та поширює Офіс офіційних публікацій ЄС; надання інформації про основні напрями діяльності ЄС, його проекти та програми; сприяння доступу до електронних мереж і сайтів Європейського Союзу.

У бібліотеці постійно поновлюють: базу даних нових надходжень, базу даних статей періодичних видань, базу даних дисертацій та авторефератів університету, базу даних документів на електронних носіях; базу праць учених Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

2. Вивчення особливостей автоматизованої інформаційної системи бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У бібліотеці працює автоматизована бібліотечно-інформаційна система – (АБІС/Бібліотека), створена на базі сучасних технологій і стандартів опрацювання та зберігання інформації. Система забезпечує автоматизацію всіх бібліотечних процесів університетської бібліотеки: комплектування бібліотечного фонду; опрацювання, вибір та перегляд документів; сортування обраних документів за визначеними критеріями, перегляд і друк каталожних карток.

АБІС/Бібліотеку – автоматизовану бібліотечну інформаційну систему розроблено й підтримано ТОВ "Український фондівий дім" (Київ, Україна) із 1988 року. Систему призначено для комплексної автоматизації бібліотеки, вона враховує всі основні виробничі цикли (каталогізацію, комплектування, книгозабезпеченість, обслуговування читачів, адміністрування). За допомогою програмного продукту УФД/Бібліотека є можливість підтримувати технології штрих-кодування і RFID для примірників документів і читацьких квитків, PIN-коди для підтвердження отримання екземплярів. На поточний момент виконано більше 200 установок на Україні, переважно, в університетах, а також публічних і відомчих бібліотеках.

Особливостями використання програмного продукту АБІС/ Бібліотека є: налаштування профілів виду робіт (комплектування, каталогізації та ін.), використання профілів користувачами, відповідно до прав доступу; визначення прав для виконання функцій і доступу до інформації для кожної групи користувачів окремо, належність користувача до однієї або декількох груп одночасно;

апарат створення довільних схем класифікації документів;
 апарат шаблонів для перегляду та друку інформації;
 апарат зовнішніх вихідних форм для підготовки нестандартних звітів;
 експорт та імпорт бібліографічних описів документів та інформації про наявність у форматі XML;
 експорт та імпорт бібліографічних описів документів у форматах MARC;
 експорт та імпорт інформації про читачів та організацій у форматі XML;
 ведення інформації про відвідування бібліотеки, послуги та масові заходи;
 запис і зберігання даних про факти редагування бібліографічних описів та іншої інформації в системі;
 налаштування параметрів для пристосування системи до поточних вимог.

Бібліотечну інформаційну мережу складено з більш ніж сотні комп'ютерів. Автоматизовано всі технологічні процеси у відділах комплектування документів, наукового опрацювання документів та організації каталогів, інформаційно-бібліографічному відділі.

На рис. 1 показано головну сторінку науково-технічної бібліотеки ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця.

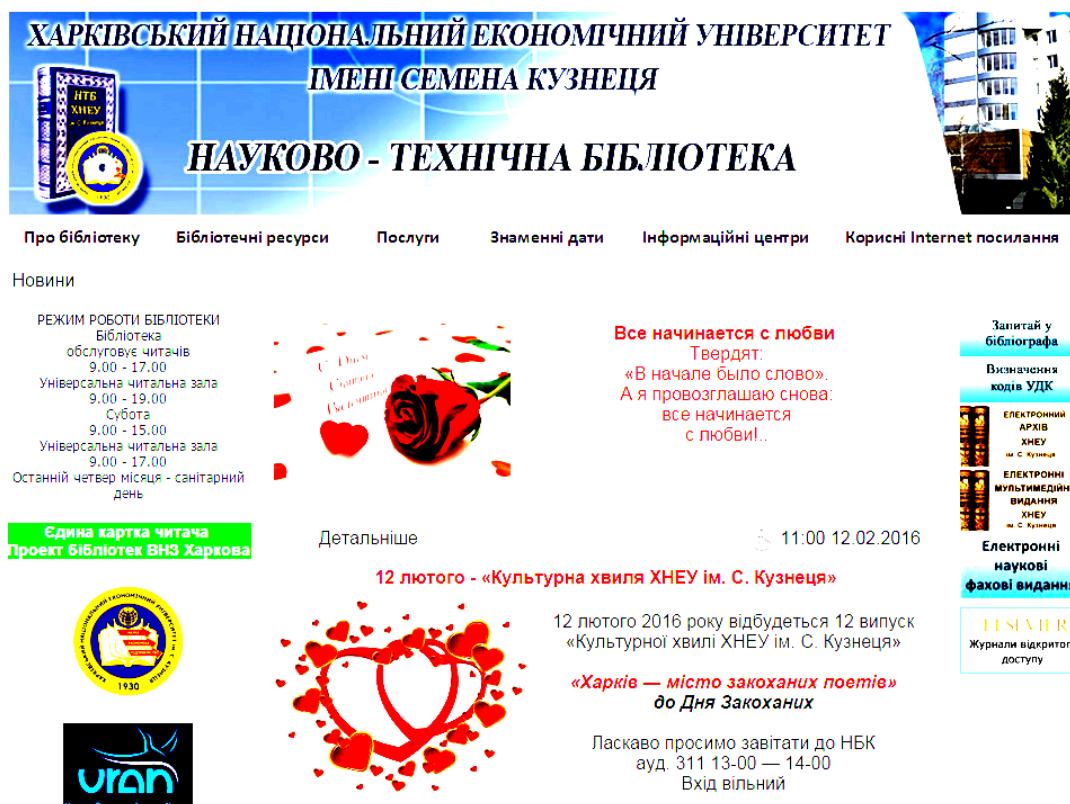

Рис. 1. Головна сторінка науково-технічної бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця

3. Аналіз особливостей автоматизованого пошуку видань за темами.

У бібліотеці автоматизовано пошук видань за темами. У залі каталогів і читальних залах пошук необхідних видань в електронному каталозі на рівні читача здійснюють за такими критеріями, як: предметна рубрика, автор, назва, шифр, рік видання та інші елементи бібліографічного опису. Отже, необхідну інформацію про наявність літератури у фондах бібліотеки користувачі можуть отримувати самостійно під час роботи з електронним каталогом. Результати вибору у вигляді списку можна роздрукувати на принтері й оформити замовлення.

У бібліотеці запроваджено технології штрихового кодування літератури й організації електронної видачі, що значно скорочує черги на абонементних та читальних залах, дає можливість оперативно отримувати інформацію про наявність книг на полиці. На сьогодні абонементи та читальні зали працюють в автоматизованому режимі.

У бібліотеці створено картотеку книгозабезпеченості в електронному вигляді. За допомогою створеного, згідно з навчальними планами, тематичного каталогу "Дисципліни" і "Тематико-типологічний план" можливо здійснювати аналіз забезпеченості дисциплін необхідною літературою.

Алфавітний каталог – це бібліотечний каталог, у якому бібліографічні записи розташовують в алфавітному порядку прізвищ індивідуальних авторів, колективних авторів або назв документів. В алфавітних каталогах, незважаючи на просту систему їхньої побудови, є специфічні особливості, знання яких заощадить час.

Алфавітний каталог є обов'язковою частиною системи каталогів кожної бібліотеки. За допомогою алфавітного каталогу можна здійснювати пошук за такими типами запитів:

- 1) чи є твір цього автора (індивідуального або колективного) у фондах бібліотеки і, якщо є, то який його шифр;
- 2) які твори цього автора є в бібліотеці;
- 3) які перевидання цього твору є у фондах;
- 4) у яких виданнях та чи інша особа брала участь як співавтор, упорядник, редактор, перекладач тощо;
- 5) які випуски входять до тієї чи іншої серії;
- 6) запит на бібліографічні уточнення, що стосується тих чи інших елементів бібліографічного запису. Наприклад, у якому році вийшло це видання, яке місце видання, чи було воно перероблене й доповнене та ін.;

7) у якому відділі бібліотеки знаходиться документ (ці відомості записують на зворотному боці картки).

На рис. 2 показано сторінку електронного каталогу бібліотеки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
НАУКОВО - ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА

Про бібліотеку Бібліотечні ресурси Послуги Знаменні дати Інформаційні центри Корисні Internet посилання

Електронний каталог

Вибрати Очистити Допомога

Автор

Назва документа

Містить слова

Рік видання --

Мова

- Без обмежень
- Англійська
- Арабська
- Болгарська
- Декілька мов

Вид документа

- Без обмежень
- Книга
- Електронні видання (книги)
- Електронні видання (методичні)
- Ілюстративні видання

Електронна копія

Навчальні дисципліни

- Без обмежень
- Managerial Economics
- Public Relations
- Автоматизація документообігу
- Авторське право, інтелектуальна власність та патентознавство
- Адміністративний менеджмент
- Адміністрування податків
- Актуальні проблеми моделювання економіки

Розширений перелік полів

Кількість документів на сторінці Вибрати Очистити

Пошук теми Шукати

Класифікатори

- Бібліотека Європейського Союзу
- Бібліотека Світового банку
- Надходження 2012 рік
- Надходження 2013 рік
- Надходження 2014 р.
- Надходження 2015р.
- Нові надходження 2016р.
- Праці вчених ХНЕУ
- Рубрикатор
- Фонд рідкісної та цінної книги

Головна сторінка

Бібліотека ХНЕУ

Рис. 2. Електронний каталог бібліотеки

Під час роботи з алфавітним каталогом слід звернути увагу на авторські знаки, які надають кожному документу.

Авторський знак – це дво- або тризначне число, що надають автору або назві книги. Його складено з букви та двох цифр. Літера – це перша літера прізвища автора або назви книги. Цифри визначають за спеціальними авторськими таблицями, у яких кожній послідовності з декількох перших літер прізвища автора чи назви книги (якщо авторами книги є більш ніж три особи або авторів немає) відповідає двозначне число. Авторський знак входить до складу шифру документа, його визначають за спеціальними таблицями.

Розташування авторського знака в друкованому виданні визначає ДСТУ 4861:2007. Для книжкових видань це верхній лівий кут звороту титульного аркуша відразу під індексом ББК або УДК, а також у лівій частині макету анотованої за каталогом картки навпроти другого рядка бібліографічного опису.

Щоб добре орієнтуватися в алфавітному каталозі та з його допомогою швидко знайти потрібну книгу, слід знати правила розміщення в ньому карток, а в окремих випадках і способи їхнього групування. Тут є картки з основним описом книг за авторським заголовком, заголовком, колективним автором, а також картки з допоміжним описом: додаткового опису на співавторів, редакторів збірників і довідників, укладачів збірників, персоналії; посилальні та довідкові картки.

Алфавітний каталог допомагає читачеві в пошуку необхідних документів, якщо є готовий список літератури з теми дослідження. Однак, якщо потрібно підібрати літературу з певної теми або питання самостійно, то слід звернутися до каталогу систематичного.

Систематичний каталог – це бібліотечний каталог, у якому бібліографічні записи розташовують за галузями знань, відповідно до певної системи бібліотечно-бібліографічної класифікації. Під систематичним каталогом розуміють систему, складену із двох підсистем: систематичного каталогу й алфавітно-предметного покажчика до нього. Пошук у систематичному каталозі слід починати з алфавітно-предметного покажчика.

Алфавітно-предметний покажчик – це допоміжний апарат, який становить алфавітний перелік предметних рубрик, що розкриває зміст відображених у систематичному каталозі документів із зазначенням відповідних класифікаційних індексів. Алфавітно-предметний покажчик дає відомості про наявність у систематичному каталозі літератури про окремі питання та предмети й полегшує її розвідку. Картки в покажчику розміщено в порядку алфавіту назв галузей знання, наукових дисциплін, явищ, процесів, подій тощо. До алфавітно-предметного покажчика слід звертатися в тому разі, коли невідомо, у якому розділі систематичного каталогу зібрано бібліографічні записи на документи або проблеми, що зацікавили читача.

Систематичний каталог розкриває бібліотечний фонд за змістом і дозволяє читачеві знаходити документи з конкретного питання або теми, тобто його призначено для пошуку за тематичними запитам.

Усі картки в ньому розташовують у системі галузей знань, залежно від змісту книг. Основа систематичного каталогу – галузь знання. Бібліографічні

записи групують за великими розділами, які розподіляють на більш дрібні підрозділи в межах цієї галузі знання. Усі розділи пов'язано між собою логічною послідовністю, і більш докладний їхній розподіл спрямовано від загальних питань до окремих, більш вузьких, конкретних.

Будь-який документ, що надійшов до бібліотеки, знаходить своє відображення у відповідному розділі систематичного каталогу. Систематичне розташування матеріалу сприяє цілеспрямованому вибору документів, найбільш повному задоволенню читацьких запитів.

Від алфавітного каталогу систематичний каталог відрізняється тим, що в кожному з його розділів відображено документи з питань цієї галузі, а місцезнаходження документа зазначено на лицьовому боці картки, а не зворотному.

Картки всередині розділу згруповано за науково обґрунтованою системою співвідношень понять, явищ, предметів. Завдяки такій структурі, систематичний каталог не тільки дозволяє читачеві знайти потрібні документи, познайомитися з новими виданнями на задану тему, а й звертає його увагу на документи суміжного розділу. Кожен розділ систематичного каталогу, незалежно від ступеня розподілу й кількості карток, що містяться в ньому, має своє цифрове, літерне або літерно-цифрове позначення – індекс. Індекс у поєднанні з авторським знаком становлять шифр документа. На рис. 3 показано зразок анотаційної картки.

Ч 75

И 305

Иениш Е. В.

Библиографический поиск в научной работе : Справочное пособие-путеводитель / Е. В. Иениш ; науч. ред. И. К. Кирпичева. – М. : Книга, 1982. – 246 с.

Рис. 3. Приклад анотаційної картки

Індекс "Ч 75" позначає розділ систематичного каталогу "Бібліографія", а індекс "І 305" – авторський знак. Шифр проставляють на титульному аркуші документа, його обкладинці, каталожній картці та стелажах, де зберігають документи у фондї бібліотеки. Шифр – це адреса документа на полиці фондосховища.

Довідковий апарат бібліотеки містить, крім каталогів, різні картотеки. **Картотека** в перекладі з грецької означає "вмістище, ящик", у сучасному значенні картотека – це систематизоване зібрання карток із будь-яких відомостей, матеріалів.

Систематична картотека статей – це вид бібліографічного посібника, реалізованого в картковій формі. Її призначення – розкрити зміст журналів, збірників та видань, що продовжуються, у яких найбільш оперативно висвітлено досягнення науки, техніки, культури, актуальні питання суспільного життя. Можна сказати, що систематична картотека статей є продовженням систематичного каталогу, а з деяких питань – єдиним джерелом пошуку інформації, яка ще не знайшла відображення в монографічних працях. Про це потрібно пам'ятати, якщо необхідно розшукати нові документи, неопрацьовані питання або шукати інформацію про будь-яку подію сучасності.

Структура систематичної картотеки статей аналогічна структурі систематичного каталогу, але відрізняється більшою деталізацією матеріалу всередині рубрик, оскільки за новими й перспективними темами картотека відображає більший обсяг матеріалу, ніж систематичний каталог.

В основі систематизації матеріалів у систематичній картотеці статей лежить та ж схема класифікації, що і в систематичному каталозі. Тому систематична картотека статей не має свого власного алфавітно-предметного покажчика, індекс для систематичного каталогу буде збігатися з індексом для систематичної картотеки статей.

4. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 – 3, здійснити пошук п'яти наукових видань за обраним фахом і підготувати звіт про виконану роботу.

Тема 4. Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні

Мета роботи – ознайомлення із призначенням та особливостями роботи Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні;

уміння:

здійснення ефективного пошуку публікацій із питань функціонування ЄС та Світового банку;

комунікації:

обґрунтування вибору необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за обраним фахом;

автономність і відповідальність:

пошук необхідної літератури з інформаційних ресурсів Інформаційного центру Європейського Союзу та Центру інноваційних знань Світового банку в Україні для навчання за обраним фахом.

Хід роботи:

1. Вивчення призначення та характеру роботи Інформаційного центру Європейського Союзу.

Інформаційний центр Європейського Союзу діє на базі Харківського національного економічного університету із квітня 2009 року. Метою центру є поширення інформації про Європейський Союз (ЄС) і його політику серед широкого кола зацікавлених осіб та студентів.

Інформаційний фонд центру регулярно поповнюють офіційними виданнями інституцій та установ ЄС, на постійній основі отримують європейські періодичні видання. У фонді наявні численні статистичні дані щодо різних галузей та напрямів діяльності Євросоюзу. У центрі зібрано електронні варіанти офіційних видань ЄС.

Інформаційні послуги центру включають:

вільний доступ до матеріалів центру;

сприяння пошуку через тематичну картотеку видань;

користування електронним каталогом;

надання рекомендацій щодо інформаційних ресурсів Європейського Союзу та його установ.

На рис. 4 показано сторінку Інформаційного центру Європейського Союзу.

Загалом Інформаційний центр Європейського Союзу виконує такі завдання:

отримання та опрацювання документів, які видає та поширює Офіс офіційних публікацій ЄС;

надання інформації про основні напрями діяльності ЄС, його проекти та програми;
сприяння доступу до електронних мереж і сайтів ЄС.

Рис. 4. Сторінка Інформаційного центру Європейського Союзу

Інформацію щодо різних аспектів функціонування ЄС надають безпосередньо в центрі.

2. Ознайомлення з місією та особливостями освітнянської діяльності Центру інноваційних знань Світового банку в Україні.

На базі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця функціонує Центр інноваційних знань Світового банку в Україні, створений для надання громадськості інформації про Групу Світового банку, проекти та програми, що фінансують банком, а також широкий спектр досліджень із різноманітних проблем розвитку.

Центр інноваційних знань діє, відповідно до політики Світового банку щодо розкриття інформації про свою діяльність та відкритого доступу до документів.

Послуги Центру інноваційних знань Світового банку в Україні безкоштовні. Студенти мають змогу користуватися електронними ресурсами Групи

Світового банку та мають доступ до публікацій банку та інших матеріалів із питань розвитку.

На рис. 5 показано сторінку публікацій Світового банку в Україні.

The image shows the Russian-language version of the World Bank's publications page. At the top, there is a navigation bar with the World Bank logo, the text 'ВСЕМИРНЫЙ БАНК МБРР - МАР', the mission statement 'Наша цель - Мир без бедности', and language options: English, Español, Français, العربية, Русский, 中文. A search bar is located on the right. Below the navigation bar, the page title 'Публикации' is displayed in a red banner. Underneath, there are language selection options: English, Español, Français, and Русский. The main content area features a large image of silhouettes of people at night, with the text 'главное 1 / 6' and 'Доклад о мировом развитии 2016, Цифровые дивиденды'. The text describes the report's focus on digital technologies and internet access. To the right, a sidebar lists various resources: 'Открытый банк знаний (анг)', 'Документы и доклады', 'eLibrary (анг)', 'Онлайн-магазин (анг)', 'InfoShop (анг)', 'Архивы (анг)', 'Библиотеки (анг)', and 'Подписка (анг)'. Below the main content, there is a section for 'Открытый банк знаний' with a search bar and filters for 'По темам', 'По сборникам', 'По регионам', and 'По странам'. At the bottom, there is a section for 'главные темы' featuring 'Ключевые издания 2015 года на русском языке' and 'Доступные публикации' with images of various reports like 'Doing Business 2015'.

Рис. 5. Сторінка публікацій Світового банку в Україні

Електронні ресурси Світового банку містять:

показники світового розвитку (*World Development Indicators, WDI*);

фінансування глобального розвитку (*Global Development Finance, GDF*);

електронну бібліотеку Світового банку (www.worldbank.org/elibrary, login: khneu, password: khneu);

річний звіт Світового банку (*World Development Report*).

На рис. 6 показано сторінку економічних досліджень Світового банку.

The image shows the 'Prospects' section of the World Bank website. At the top, there is a navigation bar with links for 'Home', 'Site Map', 'Index', 'FAQs', and 'Contact Us'. Below this is a secondary navigation bar with 'About', 'Countries', 'Data & Research', 'Learning', 'News', 'Projects & Operations', 'Publications', and 'Topics'. The main header features the 'Prospects' title and a search bar. A left sidebar contains a menu with categories such as 'About Us', 'Global Macroeconomics', 'Global Economic Monitor (GEM)', 'Commodity Markets', 'Migration & Remittances', 'Emerging Global Trends', 'Monitoring the Millennium Development Goals', 'Economic Modeling', and 'Publications & Reports'. The main content area is divided into several sections: 'What's New' with a featured article 'Spillovers amid Weak Growth' dated January 26, 2016, which discusses a forecast for crude oil prices; 'Global Economic Monitor' with a 'Daily Brief: Feb. 11' featuring a line chart titled 'Foreign orders provide support to German factory orders' showing trends for 'Total orders', 'Domestic', and 'Foreign' from Nov-10 to Dec-12; 'Outlook Data' with links for 'Economic forecast, 2012-14: Regions', 'Commodity: Price forecast', 'Migration: Outlook for remittances', and 'Economic simulations: iSimulate'; and 'Topics' with three featured reports: 'Global Economic Prospects: Spillovers and Weak Growth', 'Commodity Markets' (discussing oil prices), and 'Global Development Horizons' (examining medium- and long-term forces). At the bottom, there are more report thumbnails for 'Development Goals in an' and 'Migration and Development Brief'.

Рис. 6. Сторінка економічних досліджень
Світового банку

Інші публікації Світового банку містять:
 публікації із глобальних проблем розвитку, економічної та соціальної політики, боротьби з бідністю;
 дослідження з окремих країн;
 економічні дослідження за секторами, які містять макроекономічний аналіз економіки України, аналіз розвитку окремих секторів і висвітлюють інші питання (оцінювання рівня бідності тощо);
 документи з оцінювання впливу проектів Світового банку на навколишнє середовище.

3. Здійснити цільовий аналіз публікацій, що надає Інформаційний центр Європейського Союзу та Центр інноваційних знань Світового банку в Україні.

Тема 5. Оцінювання рівня креативності студентів

Мета роботи – ознайомлення з роботою лабораторії оцінювання рівня креативності й інтелекту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти особливості предметних знань фахівця та здібностей особистості до креативного мислення;

уміння:

ураховувати вимоги та прийоми креативного мислення під час вирішення завдань практичної діяльності;

комунікації:

застосування прийомів творчого мислення для вирішення завдань практичної діяльності;

автономність і відповідальність:

здійснення ефективного пошуку альтернативних варіантів досягнення поставлених цілей.

Хід роботи:

1. *Ознайомлення з метою та характером діяльності лабораторії оцінювання рівня креативності й інтелекту ХНЕУ імені Семена Кузнеця.*

Лабораторія оцінювання рівня креативності й інтелекту досліджує концептуальні тенденції формування економічної еліти на основі моніторингу компетентностей студентської молоді. Аналіз соціально-психологічного та професійного потенціалу декількох поколінь студентства є основою становлення харизматичного лідера, здатного поєднати у професійній економічній діяльності теоретичні знання, навички, уміння, досвід практичної діяльності та креативне мислення. Відповідність компетенцій професії й посади забезпечує успіх у майбутніх фахівців у галузі економіки. Оцінювання інтелектуального потенціалу й розвитку креативних здібностей є основою для пошуку інноваційних рішень у сфері економічних знань.

2. Вивчення поняття та особливостей креативного мислення під час вирішення завдань практичної діяльності.

У сучасних підходах до організації освітньої діяльності проблема креативності посідає важливе місце як проблема розвитку особистості в умовах динамічної зміни навколишнього світу. Великий обсяг предметних знань стрімко втрачає свою цінність, оскільки інформація стає все більш доступною й обсяг її швидко зростає. Тому зміщено акценти в освіті із засвоєння фактів на оволодіння засобами взаємодії з навколишнім середовищем.

Перехід до освіти, заснованої на компетентностях, також змінив характер вимог до підготовки професійних кадрів; на перший план ставлять розвиток творчо активної особистості. Сучасні фахівці мають бути підготовлені до зіткнення з новими несподіваними професійними завданнями, які потребують від них нестандартних творчих рішень.

Креативність (від лат. *creatio* – створення) – творча, новаторська діяльність; новітній термін, яким окреслюються "творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей і що входять до структури обдарованості як незалежний фактор".

Під креативністю розуміють відносно стійку інтегральну характеристику особистості, що відображає її відкритість новому досвіду, готовність іти на розумний ризик, уміння знаходити оригінальне рішення в нестандартній ситуації та творче ставлення до дійсності. Таке розуміння сутності креативності дозволяє виділити її структуру, що містить мотиваційний, когнітивно-діяльнісний і творчий компоненти. Специфічними властивостями креативної особистості є оригінальність, спроможність, валідність, адекватність завданню.

Основним засобом вирішення завдання розвитку креативності студента є навчально-пізнавальна діяльність як елемент цілісного процесу навчання, що становить цілеспрямовану, систематично організовану, керовану ззовні або самостійну взаємодію студента з навколишньою дійсністю, результатом якої є оволодіння ним на рівні відтворення або творчості системою наукових знань і способами здійснення професійної діяльності.

3. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 і 2, дати відповіді на запитання анкети з оцінювання рівня креативності студентів.

Змістовий модуль 3

Особливості здійснення процесу навчання в університеті за обраним фахом

Тема 6. Структура навчального плану напряму підготовки

Мета роботи – ознайомлення з особливостями здійснення процесу навчання в університеті за обраним фахом.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

розрізняти цільове призначення навчального плану напряму підготовки;

уміння:

ураховувати особливості роботи з навчальним планом напряму підготовки;

комунікації:

аргументована взаємодія з деканатом та кураторами напряму підготовки щодо навчального плану напряму підготовки.

автономність і відповідальність:

здійснення ефективного розподілу навчальних годин;

здійснення ефективного розподілу годин на самостійну роботу.

Хід роботи:

1. Ознайомлення з навчальним планом – структура та обсяги навчального навантаження студента.

Обсяг навчальних дисциплін, що вносять до навчальних планів університету, установлено в академічних годинах і він містить:

аудиторну роботу студентів;

самостійну (позааудиторну) роботу студентів.

Навчальне навантаження студентів денної форми навчання становить 54 години на тиждень.

Документ, у якому вказано перелік усіх навчальних дисциплін спеціальності, їхні обсяги в академічних годинах та терміни засвоєння студентами, називають **навчальним планом спеціальності**.

2. *Ознайомлення із кредитами, аудиторною та позааудиторною роботою. Вивчення індивідуального навчального плану.*

Обсяг засвоєних студентом знань та набутих навичок вимірюють одиницями витрачених на навчання годин. Такою одиницею є **кредит**, що становить 36 академічних годин. Під час визначення кількості кредитів ураховують лекційні, практичні, лабораторні заняття та години на самостійну роботу студента.

Студент, що набрав протягом семестру необхідну кількість балів, має можливості:

не складати іспит (залік) і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку;

складати іспит (залік), із метою підвищення свого рейтингу за цією навчальною дисципліною;

ліквідувати академічну різницю, пов'язану з переходом на інший напрям підготовки або в інший вищий навчальний заклад;

поглиблено вивчити окремі розділи дисциплін, окремі навчальні дисципліни;

використовувати час, відведений на екзаменаційну сесію, для задоволення своїх особистих потреб.

Самостійна робота студентів містить:

формування й засвоєння змісту конспекту лекцій на основі рекомендованої лектором навчальної літератури;

написання есе;

підготовку до семінарів і лабораторних робіт, їхнє оформлення;

складання анотацій статей із відповідних журналів за галузями знань;

підготовку рецензій на статтю, посібник;

проведення мікродосліджень;

підготовку практичних розробок;

виконання домашніх завдань: вирішення окремих завдань, виконання розрахунків, індивідуальних робіт;

комп'ютерний поточний самоконтроль і контроль за успішністю на основі електронних тестів.

Самостійна робота студентів за участю викладачів містить:

поточні консультації;

колоквіум – форма контролю за засвоєнням теоретичного змісту навчальних дисциплін;

перевірку домашніх завдань (у години ПЗ);
захист лабораторних робіт;
виконання курсових робіт (проектів) у межах навчальних дисциплін;
виконання навчально-дослідної роботи;
проходження й оформлення результатів практик;
виконання випускної кваліфікаційної роботи.

3. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 і 2, здійснити цільовий аналіз навчального плану та самостійної роботи та обговорити у групі.

Тема 7. Формування компетентностей до здобуття знань у вищому навчальному закладі

Мета роботи – формування компетентностей до здобуття знань у вищому навчальному закладі.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

формуванню компетентності до здобуття знань та набуття навичок у вищому навчальному закладі;

уміння:

підготуватися до аудиторних занять;

комунікації:

аргументована взаємодія з деканатом і кураторами напрямку підготовки щодо здобуття знань та набуття навичок у вищому навчальному закладі;

автономність і відповідальність:

успішне навчання у вищому навчальному закладі.

Хід роботи:

1. Ознайомлення з поняттями "компетенція" і "компетентність", особливостями їхнього формування у процесі навчання.

Компетенції – це ті вимоги, які висувають системою виробництва до потенційного працівника на конкретному робочому місці.

Компетентність – це здатність працівника відповідати вимогам, які висувають системою виробництва.

Державну політику в галузі змісту вищої освіти спрямовано не лише на здобуття студентами знань, набуття умінь і навичок, а й формування на їхній основі ключових компетентностей, які сприятимуть умінню через спілкування знаходити порозуміння з іншими людьми та бути корисним громаді та суспільству.

Розвиток змісту освіти відбувається за такими напрямками:
гуманізації;
осучаснення;
стандартизації;
адаптації до нових умов і потреб суспільства.

Якість освіти значною мірою залежить від логіки формування навчальних планів, на основі яких розробляють нові за змістом і педагогічними підходами навчальні програми та підручники.

2. Ознайомлення з технікою підготовки до аудиторних занять.

Для розвитку навичок у роботі в аудиторії, необхідно:

узяти на себе зобов'язання навчатися;
відповідати за результат кожного курсу;
бути активним учасником усієї аудиторної діяльності.

Є п'ять необхідних умов для активного навчання в аудиторії:

готуватися до занять;
ставати активним слухачем;
розвивати власну систему записів;
навчатися робити ефективні усні презентації;
брати участь в аудиторній і груповій діяльності.

3. Ознайомлення з технікою проведення наукових досліджень, написання курсових робіт, есе. Особливості повідомлення результатів наукових досліджень аудиторії.

Курсова робота – це письмова робота, виконувана на більш високому рівні, вона містить в собі реферування як складовий елемент.

Дипломна робота – це випускна кваліфікаційна робота, виконувана як інтеграція знань із різних навчальних дисциплін, що належать до заданої досліджуваної проблеми.

Есе студента – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тему може бути запропоновано й студентом, але обов'язково має бути погоджено з викладачем). Мета есе полягає в розвитку навичок у самостійному творчому мисленні й письмовому викладі власних думок.

Есе має містити: чіткий виклад сутності поставленої проблеми, включати самостійно здійснений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій та аналітичного інструментарію, розглянутого в межах навчальної дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію на поставлену проблему. Залежно від специфіки дисципліни, форми есе можуть значно диференціюватися. У деяких випадках це може бути аналіз наявних статистичних даних із досліджуваної проблеми, аналіз матеріалів із засобів масової інформації та використанням досліджуваних моделей, докладний аналіз запропонованого завдання з розгорнутими думками, підбір і детальний аналіз прикладів, що ілюструють проблему тощо.

Тема есе не має ініціювати виклад лише визначень понять, її мета – спонукати до міркування. Тема есе має містити запитання, проблему, мотивувати на міркування.

Структура есе. Особливості підготовки та оформлення есе.

1. Вступ – сутність і обґрунтування вибору цієї теми, складається з ряду компонентів, пов'язаних логічно та стилістично;

Під час роботи над вступом можуть допомогти відповіді на такі запитання: "Чи давати визначення термінам, що є в темі есе?", "Чому тема є важливою на цей момент?".

2. Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми та виклад основного питання.

Ця частина передбачає розвиток аргументації та аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з даних, інших аргументів і позицій із цього питання. У цьому полягає основний зміст есе й головне завдання. Там, де необхідно, можна використовувати графіки, діаграми й таблиці.

У процесі написання есе необхідно пам'ятати, що один параграф має містити тільки одне твердження і відповідний доказ, підкріплений графічним та ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи змістом розділи аргументацією (відповідної підзаголовком), необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки.

3. Висновок – узагальнені й аргументовані висновки з теми із зазначенням сфері її застосування тощо. Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Методи, рекомендовані для складання висновку: повторення, ілюстрація, цитата, вражаюче твердження.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

ІНДЗ виконують самостійно за консультування викладачем протягом вивчення дисципліни, відповідно до графіка навчального процесу, із метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих студентами за годину навчання, та набуття практичних навичок у їхньому застосуванні.

ІНДЗ передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості;

комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження;

теоретичного використання передової сучасної методології й наукових розробок;

наявність елементів творчості.

Розроблення індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Перелік операцій виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань:

вибір теми;

первинне ознайомлення з літературою;

самодіагностика дослідницьких можливостей;

корегування теми;

проектування дослідження: розроблення наукового апарату;

проектування дослідження: розроблення зразкового плану;

вивчення й конспектування літератури;

аналіз літератури;

написання першої частини;

написання другої частини;

розроблення висновку;

складання списку літератури;

редагування тексту;

здавання роботи науковому керівникові;

доопрацювання за зауваженнями наукового керівника.

4. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 – 3, скласти звіт у вигляді ессе на тему, надану викладачем.

Змістовий модуль 4

Особливості навчання з використанням новітніх інформаційних технологій

Тема 8. Основні положення дистанційного навчання

Мета роботи – ознайомлення з основними положеннями дистанційного навчання.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

основних положень дистанційного навчання;

уміння:

розрізняти форми поєднання дистанційного та аудиторного навчання;
розрізняти засоби інтерактивного спілкування в системах дистанційного навчання;

комунікації:

здійснювати ідентифікацію в системах дистанційного навчання;
здійснювати взаємодію "студент – викладач", "студент – студент" та ін.;

автономність і відповідальність:

успішне навчання за допомогою систем дистанційного навчання.

Хід роботи:

1. Ознайомлення з призначенням, перевагами та недоліками дистанційного навчання.

Дистанційне навчання – це нова організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні традиційних методів навчання та нових інформаційних і телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання. Дистанційне навчання дає змогу запроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу, здобувати освіту. Процес навчання може відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі *Internet*.

Дистанційне навчання передбачає сукупність таких заходів, як:

засоби надання навчального матеріалу студенту;

засоби контролю за успішністю студента;

засоби консультації студента програмою-викладачем;
засоби інтерактивної співпраці викладача та студента;
можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, корегування помилок.

Переваги дистанційного навчання:

гнучкість – можливість викладення матеріалу курсу, урахуваючи підготовку та здібності студентів;

актуальність;

зручність;

модульність – розподіл матеріалу на окремі функціонально завершені теми;

можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації;

інтерактивність – активне спілкування між студентами групи та викладачем.

Недоліки дистанційного навчання:

забезпечення умов контролю й об'єктивність оцінювання знань студентів або слухачів курсів через мережу *Internet*;

відсутність особистого контакту викладача зі студентом;

не всі студенти мають технічну можливість для дистанційного навчання;

не скрізь можна підключитися до мережі *Internet*;

відсутні або дуже дорогі прикладні комп'ютерні програми, необхідні для підтримки інформаційних ресурсів.

2. *Вивчення організації взаємодії "студент – викладач", "студент – студент" та ін.*

Індивідуальний підхід до кожного студента сформовано із праці викладача. Викладач дистанційної форми виконує роль помічника або наставника. Крім індивідуальної роботи, у системах дистанційного навчання організовано роботу в невеликих групах. Робота у групах може мати вплив на якісне засвоєння навчального матеріалу.

Найбільш популярним є навчання за програмами, що мають професійне спрямування. Тобто студенти здобувають тільки ті знання й навички, які є необхідними для виконання їхньої роботи. Основну увагу у процесі навчання приділяють практичному застосуванню здобутих знань і розгляду реальних прикладів.

Можна виділити такі види взаємодії в дистанційному навчанні, як:

- 1) взаємодія "викладач – студент";
- 2) взаємодія "студент – студент";
- 3) дискусійний форум;
- 4) навчання у співпраці;
- 5) звітування та домашні завдання.

Взаємодія "викладач – студент" характеризується встановленням безпосереднього контакту викладача та студентів. Пріоритет надано запитально-відповідній формі із елементами діалогу, прямого звернення до студентів, намагання встановити зворотний зв'язок, з'ясуванню викладачем, що залишилося незрозумілим для студентів і з яких причин. У дистанційному навчанні педагогічна взаємодія полягає в поступовому послабленні безпосередньої допомоги з боку викладача, у нарощуваному сприянні розвитку їхньої самостійності.

Взаємодію викладача зі студентами слід здійснювати у таких формах: індивідуальному листуванні зі студентами електронною поштою; розповсюдження інформаційних матеріалів та листування з усією віртуальною навчальною групою; консультаційної допомоги та здійснення контрольних заходів.

3. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 і 2, обговорити принципи дистанційного навчання та скласти звіт.

Тема 9. Особливості побудови електронного персонального навчального простору з використанням мультимедійних дидактичних навчальних комплексів

Мета роботи – ознайомлення з особливостями здійснення процесу навчання в університеті за обраним фахом.

Ця навчальна тема сприяє формуванню таких **компетентностей**, відповідно до Національної рамки кваліфікації:

знання:

процесу навчання в університеті за обраним фахом;

уміння:

ураховувати електронні дидактичні системи у процесі підтримки підготовки фахівців;

ураховувати в навчальному процесі персональні навчальні системи (мультимедійні дидактичні комплекси);

комунікації:

аргументована взаємодія в навчальному процесі з персональними навчальними системами (мультимедійні дидактичні комплекси);

автономність і відповідальність:

використання мультимедійних дидактичних навчальних комплексів у процесі підготовки фахівців.

Хід роботи:

1. *Ознайомлення із призначенням електронних дидактичних систем у процесі підтримки підготовки фахівців.*

До основних завдань електронних дидактичних систем можна зарахувати:

надання освітніх послуг студентам і слухачам;

накопичення формалізованих знань, їхнє зберігання та використання в обсязі освітньо-професійних програм напрямів навчання;

забезпечення доступності учасникам навчального процесу з будь-яких форм навчання, будь-де і в будь-який час.

створення умов для використання сучасних інформаційних технологій і педагогічних інновацій у навчальному процесі;

удосконалення системи управління в навчальній діяльності за рахунок інформатизації на основі *Internet*-технологій у єдине інформаційне науково-освітнє середовище.

Дидактична система – це організований об'єкт, за допомогою якого викладач здійснює управління процесом передачі й засвоєння студентами системи знань.

Роботу електронних дидактичних систем у процесі підтримки підготовки фахівців та їхнього використання виконують за допомогою програмного комплексу *MOODLE*.

MOODLE – веб-орієнтована система, яка функціонує в мережі *Internet* у вигляді веб-сайта в межах освітнього порталу.

2. Підтримка навчального процесу за допомогою використання персональних навчальних систем (мультимедійних дидактичних навчальних комплексів).

Персональні навчальні системи – це певна, чітко визначена сукупність навчально-методичних документів, що становлять модель освітнього процесу. На рис. 7. показано сторінку персональної навчальної системи дисципліни ілюстрування.

Персональні навчальні системи дисципліни використовують для забезпечення цілісності навчального процесу з певної дисципліни у єдності цілей навчання, змісту, дидактичного процесу й організаційних форм навчання. Можна сказати, що персональні навчальні становлять комплекс у повному розумінні цього слова, тобто сукупність різних засобів навчання, що складають одне ціле. Персональні навчальні системи зазвичай складено із двох частин: матеріали із планування вивчення дисципліни та матеріали з організації та здійснення навчального процесу.

Ілюстрування (ф-т ЕІ, 2 курс, спец. 6.051501) (викл. Андрющенко Т. Ю.)

В начало ► Курсы ► Факультет Економічної інформатики ► Кафедра комп'ютерних систем і технологій ► Ілюстрування

Учбово-методичне забезпечення

- Самостоятельная работа
- Рекомендована література
- Приклад підсумкового контролю + критерії оцінювання
- Компетентності
- Індивідуальне завдання
- Анотація до дисципліни
- Критерії оцінювання до технологічних карт
- 2015-2016 Робоча програма та Технологічна карта

Тема 1. Вступ до ілюстрування. Робоче місце ілюстратора. Елементи друкованого видання, що потребують ілюстрацій

- 1.1. Визначення поняття «ілюстрування».
- 1.2. Призначення ілюстрацій.
- 1.3. Види ілюстрацій.
- 1.4. Робоче місце ілюстратора.

Лабораторна робота 1.pdf

Поиск по форумам

Предстоящие события

Последние действия

Рис. 7. Сторінка персональної навчальної системи дисципліни ілюстрування

Матеріали із планування вивчення дисципліни містять робочу програму, теми та плани лекцій, плани практичних, семінарських і лабораторних

занять, завдання для самостійної роботи, тести контролю за знаннями, запитання до іспиту й тематику курсових робіт.

Матеріали з організації та здійснення навчального процесу містять методичні матеріали, підручники або тексти лекцій, методичні матеріали до практичних, семінарських і лабораторних занять, самостійної роботи, роботи із тестами, підготовки до іспитів, а також із виконання й захисту курсових робіт.

3. Використовуючи інформацію, отриману в результаті виконання пунктів 1 і 2, здійснювати аналіз електронних дидактичних систем. Обговорити персональні навчальні системи за дисциплінами та скласти звіт.

Рекомендована література

1. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. / Афанасьєв М. В., Плоха О. Б. – Х. : ВД "ІНЖЕК" , 2007. – 320 с.
2. Афанасьєв Н. В. Економіка підприємства. : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / М. В. Афанасьєва, А. Б. Гончаров ; за ред. проф. Афанасьєва М. В. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003 – 410 с.
3. Інтеграція вищої економічної освіти у Європейський освітній простір. Тематичний збірник нормативно-правових документів / укл. М. В. Афанасьєв. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 144 с.
4. Кремень В. Г. Вища освіта України і Болонський процес / В. Г. Кремень. – Тернопіль : Навчальна книга, Богдан, 2004. – 384 с.
5. Ніколаєнко С. В. Розвиток студентського самоврядування – важливий чинник забезпечення якості вищої освіти / С. В. Ніколаєнко. // Освіта України. – 2007. – № 34–35 (823). – С. 1 – 5.
6. Ніколаєнко С. В. Якість вищої освіти в Україні: погляд у майбутнє / С. В. Ніколаєнко // Вища школа : науково-практичне видання. – 2006. – № 2. – С. 3–23.
7. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / укл. М. В. Афанасьєв ; наук. кер. докт. екон. наук, проф. Пономаренко В. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 244 с.
8. Пономаренко В. С. Економічний університет – концептуальні засади розвитку / В. С. Пономаренко // Новий колегіум. – 2006. – № 3. – С. 3–16.
9. Пономаренко В. С. Збірник навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" за напрямом "Економіка і підприємництво" / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 560 с.
10. Пономаренко В. С. Збірник нормативно-правових актів діяльності університету : практич. посіб. / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 468 с.
11. Пономаренко В. С. Нариси з історії Харківського національного економічного університету : монографія / В. С. Пономаренко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 328 с.
12. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
13. Каталоги і картотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ntspi.ru/library/directories_and_files/#1. – Назва з екрану.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до проведення навчальної практики
для студентів напряму підготовки
6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Пушкар** Олександр Іванович
Андрющенко Тетяна Юріївна

Відповідальний за видання *О. І. Пушкар*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *О. Г. Доценко*

План 2016 р. Поз. № 98.

Підп. до друку 01.11.2016 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж 40 пр. Зам. № 195.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А
*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*